

כרטיס האשראי של הקב"ה

Category: חגים, ראש השנה

הבעל שם טוב לימד שהקב"ה מעניק לנו שנה טובה 'בהקפה', גם אם לא תמיד מגיע לנו, ובתמורה אנו מתחייבים לשלם את החוב במשך השנה הקרובה. גם אם מוסר התשלומים שלנו אינו משופר, אנו לומדים מתפילות ראש השנה שמערכת היחסים בין ה' לבינינו היא כמו לבנים אהובים, ובשביל ילדים, יש תמיד אשראי זמין^[1]

חובות יהודיים

מדי פעם אנו שומעים וקוראים על ירידה גדולה במחירי הבתים והנדל"ן בכלל, בארצות הברית ובאזורנו בפרט. הכול בא כתוצאה מזה שהבנקים והרבה חברות מעניקים הלוואות לאנשים שלא היה להם קרדיט טוב או שלא היה להם קרדיט בכלל, ועברה שנה ועוד שנה, והתברר שהם לא מסוגלים לעמוד בתשלומים. לכן הבנקים לוקחים מהם את הבתים, ויש אפוא מאות בתים שהבנקים מעוניינים למכור. מטבע הדברים כשההיצע עומד יותר מהביקוש המחירים יורדים והערך של הבתים של כולנו יורד ואז כולם מפסידים כסף^[2] הבנקים מצדם חוששים להעניק הלוואות חדשות, ומדובר כאן למעשה בגלגל שלא נגמר, הכול בגלל שאין קרדיט טוב.

הבעל שם טוב, מייסד תנועת החסידות שחי לפני 300 שנה, הסביר שבראש השנה הקב"ה מעניק לכל יהודי שנה טובה 'בהקפה'^[3] על קרדיט, וזאת משום שאנו מבטיחים להיות יהודים טובים ולהשתדל לקיים מצוות, ללמוד תורה וכו' והוא סומך על ההבטחה שלנו ובתמורה נותן לנו שנה טובה ומתוקה.

במשך השנה מוטל עלינו לשלם את החוב אבל אנחנו לא ממש עומדים בתשלומים. אנחנו 'זורקים לו עצם' מפעם לפעם, מצוה פה מצוה שם, אבל לא ממש משלמים. ואז מגיע חודש אלול ואנו נזכרים שעוד מעט אנחנו צריכים לקבל 'הלוואה' נוספת לקראת השנה החדשה הבאה עלינו לטובה.

ואז אנחנו מתחילים לחשוב ברצינות על תשלום החוב^[4] אנחנו משתדלים לעשות תשובה מעומק הלב ולהיות יותר בסדר ומפגינים 'רצון טוב' לשלם את החוב. ואז מגיע ראש השנה. זה היום שבו אנו נפגשים שוב פנים אל פנים עם 'הבנק'; אנו באים לפני הקב"ה והוא בוחן את ה'קרדיט' שלנו, ועליו להחליט האם הוא מוכן שוב פעם להעניק לנו הלוואה לשנה נוספת^[5]

בעולם הבנקאות של ימינו, למרות המשבר, זה רק שאלה של זמן עד ששוב יתחילו להעניק הלוואות אפילו לאנשים שאין להם קרדיט, היות שיש מספיק כסף באמריקה שאנשים מעוניינים להשקיע, ומהבנק הם יקבלו רק שלושה אחוזים. משא"כ מהלוואות כאלה מקבלים תשע אחוז, כך

ששווה לקחת את ה'הימור' הזה שכן החזר כזה גבוה על הכסף שלהם [?] לא מקבלים בשום מקום אחר.

כך גם בענייננו: נכון שאין לנו קרדיט טוב ואנחנו לא משלמים בזמן וכו', אבל החזר כזה כמו שהקב"ה מקבל מיהודי [?] הוא כביכול אינו יכול לקבל משום אדם אחר בעולם. הוא נותן לנו שנה טובה ואנו נותנים לו מצוות של הנחת תפילין, נרות שבת, קביעת מזוזה ועוד כהנה וכהנה. מצוות כאלו הוא יכול לקבל רק מיהודי. שום אדם אחר בעולם לא יכול לתת לו את זה. כך שאנו יודעים שהקב"ה קצת 'תקוע' איתנו [?]

לראשונים להאמין מגיע יותר [?]

אבל באמת יש לנו יותר קרדיט ממה שאנחנו חושבים.

המצווה שמסמלת את ראש השנה זוהי תקיעת שופר. אחד הטעמים לתקיעת שופר הוא כי זה מזכיר לנו את מעמד הר סיני. כאשר הקב"ה נתן לעם ישראל את עשרת הדברות מסופר שהם שמעו "קול שופר חזק מאד במחנה".

מה בעצם אירע במתן תורה? הקב"ה בתקופה ההיא לא היה בכלל פופולרי, ואף אחד לא האמין בדבר הזה שנקרא 'אלוקים'. כולם היו עובדי אלילים, והמושג הזה שיש בורא עולם אחד ויחיד ולא ניתן לראות אותו או למשש אותו היה מופרך לגמרי בעיני האנשים.

והאלוקים הזה רצה לתת לכולם את התורה. היום התנ"ך פופולרי, אבל בזמנו לא ממש עמדו בתור כדי לקבל אותו כמו שעומדים בתור מחצות הלילה כשמכרו את 'הארי פוטר' כדי לזכות להיות הראשונים לרכוש ולקבל את הספר [?] להיפך, המדרש מספר שהקב"ה חיזר אחרי כל אומה ולשון והציע להם את התורה, אבל הם אפילו לא רצו לשמוע על זה; "לא תרצח" זה לא בשבילם, ו"לא תגנוב" זה לא רלוונטי, ואילו שבת [?] "למען ינוח עבדך ואמתך" [?] גם לא טוב, כי אצלינו העבדים עובדים שבע ימים בשבוע. היחידים שהיו מוכנים לקנות את הספר היו 'עם הספר' [?] עם ישראל.

ומסתבר שאנחנו אנשי מכירות מעולים ומשובחים! את הרעיון של אמונה בה' אחד 'מכרנו' בצורה מעולה לנוצרים ואחר-כך למוסלמים, והיום רוב העולם מאמין בה'. התנ"ך שאף אחד לא היה מעוניין להסתכל עליו נעשה פופולרי הרבה יותר מהארי פוטר, להבדיל. בעיתונות היה כתוב שהארי פוטר הוא הספר הנמכר ביותר חוץ מהתנ"ך שנמכר במספרים הרבה יותר גדולים!

אז אנו פונים היום לה' ומזכירים לו, נכון שהשנה לא שילמנו את החוב ואין לנו קרדיט כל כך טוב, אבל בוא לא נשכח מי היו אלה שהיו מוכנים ללכת עם הקב"ה כאשר זה היה לא כל-כך פופולרי. ועל זה מגיע לנו קרדיט.

אהבה ללא תנאי

אולם, בראש השנה יש משהו עמוק ונעלה יותר:

בסוף ההפטרה של יום שני בראש השנה אנו קוראים כמה שורות מאד מעניינות. הנביא ירמיהו אומר בשם הקב"ה "הבן יקיר לי אפרים" [1] מי זה האפרים הזה שהוא מדבר עליו? כולנו יודעים שאפרים זהו הבן השני של יוסף ונכדו של יעקב אבינו, אבל פה מדובר על משהו אחר לגמרי.

בתקופת התנ"ך לאחר מותו של שלמה המלך, נקרעה מלכות ישראל לשניים. הייתה מלכות יהודה שבה היה מלך מבית דוד, והייתה מלכות ישראל שכללה את עשרת השבטים ושם מלך שבט אפרים. על אפרים הזה מדבר הנביא ירמיהו. מלכות אפרים הייתה אז קהילה שהרבה מהם עבדו עבודה זרה, התבוללו, וגם שחיתות לא חסרה שם. וישנם הרבה נבואות בתנ"ך שמבקרים בצורה חריפה מאד את מלכות אפרים והנביא ירמיהו בעצמו אומר עליהם דברים כואבים ביותר.

ואחרי כל זה באות המילים היפות שהנביא ירמיהו אומר בשם הקב"ה: "הבן יקיר לי אפרים". עם ישראל על כל חסרונותיו הוא הבן שלי. ולא סתם בן, אלא "בן יקיר", בן אהוב, הוא ילד השעשועים שלי, הילד הכי חביב שלי. כן, הילד הרע הזה [2] אותו אני אוהב יותר מכולם, וכל אימת שאני מדבר אודותיו הקישקעס שלי מתהפכים בתוכי פנימה [3] "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו על כן המו מעי לו".

כולנו יודעים מהי אהבה לילד. אתה מזהיר אותו מראש שאתה נותן לו את המכונית, אבל אם הוא יעשה תאונה אחת הוא לא יקבל את המכונית לחודש, ואחרי התאונה עוברים 24 שעות והבת שלך בוכה לך שהיא רוצה את המכונית ואתה נשבר ומוותר. אתה נותן לבן שלך את הקרדיט קרד ומזהיר אותו שמותר לו לבזבז רק עד סכום נקוב וקצוב במשך השבוע ואם הוא יבזבז יותר מכך [4] לעולם לא יקבל זאת שוב, אבל בפועל אתה נותן לו שוב ושוב גם אם הוא חרג מהסכום הנקוב. זה "הבן יקיר לי". לילד אי אפשר להגיד לא!

לכן, כאשר אנחנו קוראים את ההפטרה הזאת וגם אומרים את המילים הללו בתפילה, אנו נזכרים באהבה שהקב"ה אוהב אותנו, שהיא זאת שמשכה את כולנו לבית הכנסת כמגנט בחבלי קסם.

כמו שאנחנו מביאים את הילדים שלנו מהקולג' לא בגלל שהם מתגעגעים אלינו, אלא משום שאנחנו מתגעגעים אליהם [5] כך גם אצל הקב"ה בראש השנה מתגלית האהבה הגדולה והנפלאה שלו אלינו והוא מתגעגע אלינו ומביא אותנו אליו הביתה [6] לבית הכנסת. שוב ושוב, כבכל שנה, הוא מעניק לנו את הקרדיט קארד ומבטיח לנו שנה טובה ומתוקה.